

Тема 4 (продовження)

4.4. Європейський стовп соціальних прав (EPSR)

4.5. «Європейський семестр» та «Фонд відновлення і стійкості» як інструменти Європейської політики зеленого зростання

4.4. Європейський стовп соціальних прав (EPSR)

Важливим завданням Європейської зеленої угоди (EGD) є гарантування того, що **зелений перехід є «справедливим і інклюзивним»**, що він ґрунтується на *широкому соціальному визнанні та активній участі громадськості*

Говорячи про необхідність справедливого переходу, EGD фокусується на трьох аспектах.

- По-перше, це *цільовий підхід, зосереджений на конкретних групах* особливо вразливих людей, працівників і громад.
- По-друге, зосереджено увагу на *політиці соціальних інвестицій*, тобто на політиці, що забезпечує зелений перехід, наприклад, шляхом надання працівникам необхідних компетенцій і навичок.
- По-третє, йдеться про **Європейський стовп (основу) соціальних прав** як ключову політичну основу для забезпечення того, щоб перехід був чесним і справедливим для всіх.

У той час як політика та інструменти, які безпосередньо стосуються *перших двох точок зору на справедливий перехід*, були розглянуті раніше, тепер слід надати короткий опис основних елементів **Європейського стовпа соціальних прав** та її зв'язок із зеленими правами

Європейський стовп соціальних прав (EPSR, European Pillar of Social Rights)

розроблений як *базова основа для управління працевлаштуванням і соціальними показниками* держав-членів ЄС з метою зближення соціальних стандартів

EPSR надає нормативні стандарти для європейських ринків праці та систем соціального забезпечення, які мають бути впроваджені через політику ЄС і країни.

Він складається з набору з **двадцяти прав і принципів**, організованих навколо трьох тематичних розділів:

- а) рівні можливості та доступ до ринку праці;
- б) справедливі умови праці;
- в) соціальний захист та інтеграція.

EPSR також супроводжується соціальним табло, що відстежує ситуацію та результативність держав-членів у більшості сфер, охоплених Стовпом соціальних прав.

Важливо пам'ятати, що EPSR є необов'язковим документом: реалізація прав і принципів, які він містить, *є спільним політичним зобов'язанням і відповідальністю інституцій ЄС*, національних, регіональних і місцевих органів влади, громадянського суспільства.

EPSR є спробою зв'язати соціальну та економічну сфери, визнаючи те, як економічний і соціальний прогрес взаємопов'язані, і тому *створення Європейського стовпу соціальних прав є частиною ширших зусиль, спрямованих на створення більш інклюзивної та сталої моделі зростання.*

Зв'язки між EPSR і зеленим переходом отримали подальший розвиток після спалаху пандемії Covid-19 через публікацію Плану дій Єврокомісії щодо впровадження EPSR у березні 2021 року. У цьому Плані дій висунуто три головні **цілі, які мають бути досягнуті на рівні ЄС до 2030 року** та призначені для прийняття політичних рішень у державах-членах:

- а) принаймні **78% населення у віці від 20 до 64 мають працювати до 2030 року;**
- б) щороку щонайменше **60% усіх дорослих беруть участь у навчанні;** і
- с) зменшення кількості людей, яким **загрожує бідність або соціальна ізоляція, принаймні на 15 мільйонів.**

План дій Єврокомісії та, загалом, подальший шлях впровадження EPSR були додатково обговорені під час спеціального **Соціального саміту, який відбувся в м. Порту в травні 2021 року** і зібрав глав держав і урядів ЄС, президентів інституцій ЄС, а також представники соціальних партнерів та організацій громадянського суспільства

4.5. «Європейський семестр» та «Фонд відновлення і стійкості» як інструменти Європейської політики зеленого зростання

Європейський семестр (**European Semester**), започаткований ще у 2011 році, є **щорічною структурою управління для координації реформ**, що здійснюються державами-членами ЄС у таких сферах, як

- а) макроекономічна,
- б) фінансова,
- в) зайнятість і
- г) соціальна політика.

У цьому контексті від держав-членів вимагається *звітувати* про ключові політичні виклики та національні реформи, а Європейська комісія та Рада **відстежують** такий прогрес і **надають рекомендації** для окремих країн.

- Так, стратегії зеленого зростання на 2020 та 2021 визначають пріоритети для Європейського Союзу в сферах, охоплених «Семестром», визначаючи **«конкурентоспроможну стійкість» як нову парадигму для сприяння зростанню в ЄС** і для вирішення взаємопов'язаних викликів, з якими стикається Союз

Звіти країн – це документи, які щороку (**до 2020 року**; починаючи з 2021 вони були припинені в результаті запуску RRF – див. детальніше далі) склалися Європейською Комісією в рамках Європейського семестру

У цих документах Єврокомісія аналізувала ситуацію та реформи, здійснені в державах-членах у цільових сферах, охоплених «Семестром». **На цій основі Європейська комісія надсилає державам-членам рекомендації** щодо покращення стратегії зеленого зростання.

Так, згідно з даними Європейської комісії, звіти країн за 2020 рік «представляють ретельний аналіз ключових соціально-економічних викликів макроекономічного значення, з яким кожна держава-член стикається навколо **чотирьох вимірів конкурентоспроможності**»:

- *«екологічна стійкість»*,
- *«зростання продуктивності»*,
- *«справедливість»* і
- *«макроекономічна стабільність»*.

Відповідь ЄС на кризу Covid-19: програма «ЄС наступного покоління» та Фонд відновлення та стійкості (RRF, Recovery and Resilience Facility)

Після спалаху пандемії Covid-19 **у березні 2020 року ЄС вдався до безпрецедентних ініціатив**, щоб допомогти своїм державам-членам подолати соціальні та економічні наслідки кризи Covid-19

- Після важких і тривалих переговорів між національними урядами та інституціями ЄС у грудні 2020 року було узгоджено програму відновлення «ЄС наступного покоління», надавши їй **750 мільярдів євро**, які будуть розподілені між державами-членами.

У центрі Програми знаходиться **Фонд відновлення та стійкості (RRF, Recovery and Resilience Facility)**, який **складається з 672,5 мільярдів євро** (360 мільярдів євро позик і 312,5 мільярдів євро грантів), доступних для підтримки реформ та інвестицій, які здійснюються державами-членами ЄС.

- Очікується, що для того, щоб отримати доступ до цих ресурсів, країни ЄС розроблять **національні плани відновлення та стійкості (NRRPs)**, у яких вони детально викладуть реформи та інвестиції, які мають бути завершені до 2026 року.

Реформи та інвестиції, включені до планів, мають бути визначені *на основі Європейського Семестру (включно з Європейським стовпом соціальних прав)* і узгоджуватися з 1) Паризькою угодою, 2) національними енергетичними та кліматичними планами держав-членів, 3) національним планом зеленого переходу, а також 4) Цілями сталого розвитку ООН.

Зокрема, **національні плани відновлення та стійкості (NRRP)** мають визначати заходи, які стосуються політичних сфер європейського значення, структурованих за шістьма стовпами, **які вважаються ключовими** для досягнення відновлення після кризи Covid-19 і підвищення довгострокової стійкості ЄС та його держав-членів:

- **а) зелений перехід;**
- **б) цифрова трансформація;**
- **с) розумне, стійке та інклюзивне зростання;**
- **г) соціальна та територіальна згуртованість;**
- **е) здоров'я, економічна, соціальна та інституційна стійкість;**
- **ф) політика для наступного покоління, дітей та молоді**

З фінансової точки зору, плани держав-членів повинні бути зосереджені навколо *сприяння переходу до «зелених» і цифрових технологій, виділяючи:*

- 1) *мінімум 37% витрат на інвестиції та реформи*, які підтримують **кліматичні цілі**, для розрахунку на основі обов'язкової методології відстеження витрат, пов'язаних із кліматом; та
- 2) *мінімум 20% витрат на сприяння* **цифровому переходу**.

Загалом, усі ініціативи, включені до NRRP, повинні відповідати так званому **принципу «не завдавати суттєвої шкоди»**, тобто вони не повинні підтримувати чи здійснювати економічну діяльність, яка завдає значної шкоди будь-якій **екологічній цілі** розвитку ЄС.

Щонайменше **три стовпи є особливо актуальними для цілей соціальної політики.**

1. Що стосується *компонента соціальної та територіальної згуртованості*, то реформи та інвестиції мають сприяти – серед іншого – **боротьбі з бідністю та безробіттям**, що призведе до створення високоякісних і стабільних робочих місць, залучення та інтеграції незахищених груп.

2. *Реформи та інвестиції в охорону здоров'я, а також економічну, соціальну та інституційну стійкість* мають бути спрямовані – серед іншого – **на підвищення готовності до криз та спроможності реагувати на кризи** шляхом покращення доступності та спроможності систем охорони здоров'я та догляду.

3. Нарешті, *реформи та інвестиції, пов'язані з наступним поколінням, дітьми та молоддю*, вважаються важливими для **просування освіти та навичок, у тому числі цифрових навичок, підвищення кваліфікації, перекваліфікації та перекваліфікації активної робочої сили, програми інтеграції для безробітних**; створення можливостей для дітей і молоді, а також політики, які подолають розрив між поколіннями. Ці дії мають забезпечити, щоб *наймолодші верстви населення не постраждали від впливу кризи Covid-19 і щоб розрив між поколіннями не поглиблювався надалі.*

NRRP мають бути «всеосяжною та адекватно збалансованою відповіддю на економічну та соціальну ситуацію» держав-членів і має сприяти реалізації **всіх шістьох стовпів RRF**, враховуючи при цьому конкретні виклики, з якими стикаються відповідною державою-членом.

На занятті кейс-стаді:

розібрати приклади таких Національних стратегій

Регламент ЄС про створення Таксономії сталого (зеленого) інвестування – система класифікації, що встановлює перелік екологічно стійких видів економічної діяльності. Цей Регламент набув чинності в липні 2020 року

Екологічні цілі ЄС, визначені в Таксономії ЄС для сталого інвестування:

- а) пом'якшення наслідків зміни клімату;
- б) адаптація до зміни клімату;
- в) стале використання та захист водних і морських ресурсів;
- г) перехід до циркулярної економіки;
- д) запобігання та контроль забруднення;
- е) захист і відновлення біорізноманіття та екосистем.

Що стосується шести стовпів, то особливо важливими для переходу до зеленого стану будуть *реформи та інвестиції в зелені технології та потужності, енергоефективність, реконструкцію будівель та економіку замкнутого циклу*.

Очікується, що ці ініціативи, сприяючи досягненню кліматичних цілей Союзу, сприятимуть **зеленому зростанню**, створенню робочих місць і збереженню енергетичної безпеки